

2020-04-17

Havs och vattenmyndigheten

Dnr 1356-20

Havochvatten@havochvatten.se
Andreas.bryhn@slu.se

Information om Havs- och vattenmyndighetens arbete med att föreslå åtgärder, utöver sådana som är fiskerelaterade, för att skydda bestånden av torsk

Fiskekommunerna organiserar nio kommuner i Bohuslän, vilka tillsammans med Västra Götalandsregionen samverkar med berörda intressenter för att skapa en bärkraftig utveckling av fiske- och vattenbruksrelaterade verksamheter utmed hela Bohuskusten. Kommunerna yttrar sig här som ett gemensamt nätverk utifrån den kompetens som byggts upp sedan mitten av 1990-talet, då nätverket startade sitt samarbete.

Inledning

I ett utskickat arbetsmaterial från Havs- och vattenmyndighetens utgör det ett underlag till slutligt svar på ett uppdrag från Regeringen att senast 1 juni 2020 föreslå åtgärder, utöver sådana som är fiskerelaterade, för att skydda bestånden av torsk. Listan baserar sig på inspel och underlag till arbetet fram till slutet av mars 2020 om möjliga åtgärder och är inte en reflektion av vilka åtgärder HaV rekommenderar. Listan är inte komplett utan endast ett underlag för berörda myndigheter och organisationer att kunna bidra med synpunkter och kompletterande information om möjliga åtgärder, deras effekter och konsekvenser. Intressentmöte har genomförts den 4 april 2020.

Förutom de mer direkta åtgärder som listas nedan har ytterligare behov av kunskapsuppbyggnad och åtgärder för att bromsa klimatförändringar lyfts som viktiga för att bidra till livskraftiga torskbestånd.

Följande 11 åtgärder är listade enligt nedan:

1. Kompletterande skydd och restaurering av torsken livsmiljöer

Riskanalys av negativ påverkan på viktiga livsmiljöer för torsk samt införande ytterligare skyddsåtgärder, t.ex. genom områdesskydd, miljöprövning, strandskydd eller annan reglering av aktiviteter som stör torskens fortplantning, födotillgång och överlevnad (såsom ljudföroreningar, fysisk påverkan på livsmiljöer och föda, uppgrumling av sediment i lekrområden, etc.). Identifiera och restaurera viktiga livsmiljöer för torsk såsom förlorade hårbottenhabitat, ålgräsängar, mjukbottenar eller andra viktiga livsmiljöer.

2. Habitatförstärkning i form av artificiella rev

Installation av artificiella rev för att ge ökade tätheter av torsk lokalt. Kräver riskbedömning av vidare ekosystemeffekter av konstgjord habitatförändring samt troligen kombination med skyddsåtgärder.

3. Begränsning av predation från marina däggdjur och fågel i avgränsade områden

Genom jakt, ljudskrämmor eller på annat sätt försvaga lokala kolonier av sjöfågel eller säl för att begränsa predation på torsk i områden som är speciellt viktiga för torsk, t.ex. för att förstärka effekter av andra förvaltningsåtgärder såsom fredningsområden, artificiella rev, utsättningar, etc. Kräver riskbedömning av genetiska effekter samt troligen kombination med skyddsåtgärder.

4. Matning av torsk

Mata torsk i fångenskap som sedan släpps ut eller mata torsk i havet för att öka mängd, storlek och förökningsmöjligheter lokalt. Kräver riskbedömning av vidare ekosystemeffekter och eventuell beteendeförändring.

5. Utsättning av torsk

Sätta ut torsk från Norge eller Kattegatt/Öresund i kustnära områden vid Bohuslänskusten för att återskapa lokala kustnära bestånd. Kräver riskbedömning av genetiska effekter samt troligen kombination med skyddsåtgärder.

6. Mekanisk syresättning av botten i avgränsade områden

Mekanisk syresättning av botten i avgränsade områden där torsk födosöker men inte leker, t.ex. i Gotlandsdjupet.

7. Stärkt reglering och åtgärdsarbete för att minska övergödning och farliga ämnen i Östersjön

Stärkt reglering, samverkan och genomförande av åtgärder för att minska övergödning och farliga ämnen (miljögifter och marint skräp) nationellt och inom ramen för HELCOMs handlingsplan för Östersjöns havsmiljö (Baltic Sea Action Plan) för att på lång sikt bidra till bättre livsmiljöer (bl.a. bottenmiljöer) och kondition för torsk. Utökad arbete med detektion och undersökning av effekter av miljögifter på torsk och andra delar av näringskedjan för att styra åtgärdsarbetet.

8. Avlägsnande och förhindrande av förlorade fiskeredskap

Kartlägga riskområden och avlägsna förlorade fiskeredskap i torskens livsmiljöer, samt förstärkning av preventivt åtgärder och reglering för att förhindra spökfiske av torsk.

9. Utveckling, reglering och kontroll av metoder för att öka överlevnad av bifångad torsk

Utvärdera och vidareutveckla metoder, regelverk och kontrollåtgärder för att hantering av bifångad torsk för att förbättra överlevnad när den släpps ut, t.ex. användning av återutsättningsrör för att undvika sjöfågelpredation.

10. Metodutveckling, reglering och kontroll för att minska risk för bifångst av torsk

Utvärdera risk för bifångst av torsk i olika fisken, samt utveckla redskap, metoder, regler och kontrollmekanismer för att minimera risken för bifångst av torsk.

11. Anpassning av fiske på andra bestånd för att förbättra födotillgång för torsk

Riktat fiske efter plattfisk som konkurrerar med torsk om föda eller minskning av skarpsillsfiske i områden där torsk födosöker.

Fiskekommunernas, FK, synpunkter till åtgärder för att skydda bestånden av torsk utöver det fiskerelaterade

Fiskekommunerna utesluter inte någon åtgärd som redogjorts för eller ytterligare som kan komma i fråga. Det kan dock vara klokt att koncentrera de resurser som är tillgängliga till ett par åtgärder och som inledningsvis har möjlighet att åstadkomma snabb förändring.

FK anser att det som kan ge snabbast effekter och som efterfrågas av många aktörer är att snabbt inrätta en förvaltningsplan för säl och sjöfågel och då främst skarv.

Fjordarna i Bohuslän, inte minst Åtta fjordar, är ett lämpligt område att justera i regelverket så jakt på knubbsäl kan öka. De artificiella rev som har bildats och kommer att bildats behöver kompletteras med regler som likställer den som finns för skydds jakt vid fiskredskap. Erfarenheter är att säl blir skrämmd vid jakt och därmed minskar trycket av predation vid områden som är känsliga för torskens uppväxtmöjligheter.

Säl äter större fisk medan skarv äter generellt av mindre fiskar som årgamla torskar. Dessa två tillsammans utgör alltså ett effektivt fiske! Skarv har också visat sig vara en framgångsrik fiskare vid ålgräsängar! Det behövs stimulansåtgärder för jakt och andra aktiviteter för att minska antalet skarvar till en rimlig nivå.

De artificiella rev som har bildats på flera ställen utmed Bohuskusten behöver få fortsatt stöd och med tydliga fiskeförbud från både människa och marina däggdjur samt sjöfågel. Dessa rev har visat sig snabbt åstadkomma ett ekosystem med småfisk, skaldjur och torsk. Det bör forskas vidare för att få mer kunskap om effekterna av detta.

Åtgärder som genomförs behöver följas upp med forskning som har möjlighet att i direkt anslutning sammanställa och rapportera resultat av genomförda åtgärder.

För Fiskekommunerna

Lars Tysklind
Ordförande